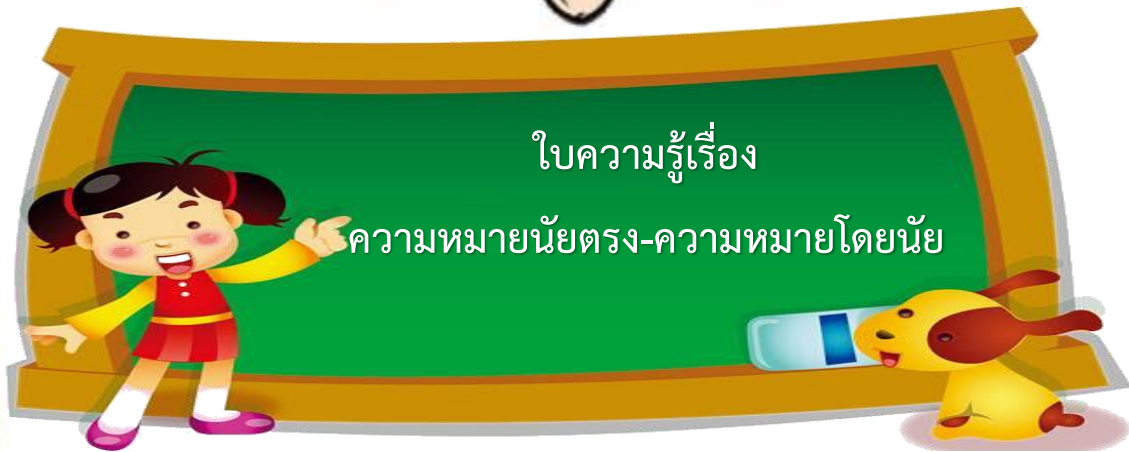

ความหมายนัยตรง คือ ความหมายที่ใช้อย่างตรงตัว ตัวอย่างเช่น ดาวมีความหมายโดยตรงว่า สิ่งที่เป็นดวงมีแสงระยิบระยับในท้องฟ้าเวลามืด นอกจากดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ ส่วนความหมายโดยนัย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า นัยประหวัด คือ ความหมายของคำที่ไม่ตรงตัว แต่เป็นการแฝงความหมายไว้ภายใต้ตัวอักษร ต้องอาศัยการตีความจากผู้รับสารจึงจะเข้าใจความหมายนั้น เช่น

“กล้วย” สำหรับความหมายตรงตัว คือ ผลไม้ชนิดหนึ่ง ผลเดี่ยวรูปร่างกลมยาวและโค้งงอ มีหลายผลอยู่ติดกันเรียกว่าหวี หลายหวีอยู่ในเครือเดียวกัน เมื่อสุกหอมมีผิวเปลือกสีเหลือง เนื้อนุ่ม แต่คำว่า “กล้วย” อาจถูกใช้สื่อความหมายโดยนัย ซึ่งความหมายแฝงหมายถึง เรื่องที่ง่ายดาย เช่น

“งานนี้เป็นของกล้วยๆ” หมายถึง งานนี้้ง่ายมาก

“ให้แก้โจทย์ข้อนี้ ง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก” แก้โจทย์ได้ง่ายมาก เหมือนการปอกกล้วย

ตัวอย่างของคำที่มีความหมายนัยตรง และความหมายโดยนัย

คำ	ความหมายโดยนัย
หมู	ง่าย
หิน	ยาก
ตอ	อุปสรรค
ปากหมา	พูดจาไม่ดี
งาช้าง	ของดี ของล้ำค่า
ดาวรุ่ง	โดดเด่น เจิดจรัส
ตัมตุน	หลอกลวง
เก้าอี้	ตำแหน่ง
เลียแข้งเลียขา	ประจบสอพลอ
หัวโขน	บทบาทหน้าที่
งูเห่า	คนที่เลี้ยงไม่เชื่อ ขอบแว้งกัด
ปลาไหล	คนกะล่อน ปลิ้นปล้อน
จิ้งจอก	คนเจ้าเล่ห์
แพะ	คนบริสุทธิ์ที่ถูกใส่ร้าย
แกะดำ	คนที่แปลกแยกแตกต่างจากคนอื่น
เต่า	คนที่ทำงานเชื่องช้า
กา	คนด้อยต่ำ คนจน
หงส์	คนสูงศักดิ์ คนฐานะร่ำรวย
ลิง	คนซุกซน
ควาย	คนโง่
กาฝาก	คนที่ชอบพึ่งพิงอาศัยคนอื่น แต่ไม่ทำประโยชน์
ดาว	บุคคลที่เด่นในทางใดทางหนึ่ง
เพชร	บุคคลที่มีค่า
นกขมิ้น	คนเร่ร่อน
ดวงใจ	สิ่งสำคัญที่สุด

คำ	ความหมายโดยนัย
ทะเล	ความอ้างว้าง
สีดำ	ความชั่วร้าย, สิ่งไม่ดี, อับมงคล
สีขาว	บริสุทธิ์
ภาษาดอกไม้ (ใช้กับคำพูด)	พูดจาเรียบร้อย, สุภาพ
นกพิราบ	สันติภาพ
ลอบกัด	แอบทำร้ายขณะไม่ทันระวัง
ไฟเขียว	เห็นชอบ, อนุมัติ
ยื่นซองขาว	ไล่ออกจากงาน
ถังแตก	เงินหมดตัว
เรือจ้าง	ครู
หม้อ	เจ้าชู้, ขี้หลี
กินเด็ก	มีคู่รักเป็นคนที่มียุ่่นน้อยกว่า
ตีนแมว	โจรและขโมย(ที่ย่องเข้าบ้าน)
สุนัขจิ้งจอก	คนเจ้าเล่ห์
น้ำใต้ศอก	เป็นรอง
ดับ	ตาย
สวรรค์	สะดวกสบาย, มีความสุข
นรก	ความทุกข์, ไม่ดี, ไม่สบาย
เขี่ย	ปลดออก, ย้ายหน้าที่การงาน

